

UNIVERZITA KARLOVA

3. lékařská fakulta

Teorie ošetrovatelství

Závěrečná práce

Sestra pamětnice

Klára ŠEVČÍKOVÁ

Všeobecná sestra

3. ročník

2020/21

Úvodem bych chtěla nejprve krátce představit sestřičku, kterou jsem si pro svoji závěrečnou práci na téma “Sestra pamětnice” vybrala. Vlasta Mrvová, *zdravotní sestra*, která pracovala a stále pracuje ve zdravotnictví již 45 rokem. Nyní, přestože je už pár let v důchodu, pracuje ve Vysokém nad Jizerou v Ústavu chirurgie ruky a plastické chirurgie. Ve Vysokém nad Jizerou znám nemocnici skoro jako své boty, ale přesto jsem neměla nikdy možnost, nebo mě spíše ani nenapadlo si s někým takhle sednout a vyzpovídat ho pomalu z jeho celého života.

Hned ze začátku mě zarazilo, že Vlasta ani tuto práci dělat nechtěla. Nikdy to nebylo její vysněné povolání, za kterým by si stála stůj co stůj. Jejím snem bylo studovat farmakologii. Také si proto podala přihlášku na farmaceutickou střední školu. Bohužel doba byla jiná, a přestože přijímací zkoušky zvládla bez problému, studium ji nebylo umožněno, a tak začala pracovat v Semilech na interní klinice jako pomocný pracovník. Vlastně díky této zkušenosti si následující rok podala přihlášku na zdravotní školu v Turnově, kam později i nastoupila.

Vlasta zavzpomínala nejenom na školu jako takovou, ale i věci spojené s ní - na celkový studentský život v té době. Ptala jsem se, zda měla nějaké oblíbené předměty nebo naopak předměty, které nemohla ani vystát, ale shodly jsme se, že ani tak nejde o předmět jako takový, ale spíše o člověka, který nás předmět vyučuje. Vzpomínala na pana ředitele, jméno si nemohla vybavit, jelikož se mu neřeklo jinak než Lenin. Také na učitele občanské nauky, jak obíhal po celém Turnově hospody, jestli na ně náhodou “nenarazí” a ony se schovávaly pod kulečnickem. Na internát, kde je každé ráno budili rozhlasem, vychovatelky číhaly z oken, jestli za nimi nechodí nějaké nezvané návštěvy, dostávaly bodové hodnocení za uklizený pokoj a spousta dalších věcí.

V prvním ročníku chodily pouze do učeben a na praxi začaly chodit od druhého, vždy jednou týdně. Od třetího ročníku chodily již třikrát týdně a dva dny vždy do školy. Poté měly vždycky měsíc souvislé praxe. Na praxe se připravovaly v učebnách, nicméně nic nedokáže nahradit praxi jako praxe samotná. Co mě překvapilo bylo to, že Vlasta říkala, že se točily různě po oddělení. Tzn. že nechodily například ve druhém ročníku pouze na LDN nebo interní kliniky, ale chodily i zároveň na dětské oddělení, chirurgické apod.

Během praxe se o studenty starala jedna učitelka. Měly danou striktní uniformu: modré šaty a bílý čepce. Chodily vždy na ranní služby, ale pokud studentkám bylo už 18 let, mohly chodit i na noční směny, ale to už samotné se sestrou bez vyučujícího. Když jsem se ptala na přístup/postoj sester na oddělení ke studentkám, bylo mi řečeno, že většina sester studenty vítala. Většinou totiž ony udělaly tu “horší” práci a sestry pak dělaly tu odbornou, jako je například odběr krve apod. Pacienti z jejich přítomnosti měli spíše radost. Vlasta to vnímala velice podobně jako já. Měly více času si s pacienty povídat než sestry, a tak měli alespoň nějaké to rozptýlení.

Závěrečných zkoušek, krom té maturitní, měly více. Když mi Vlasta popisovala průběh a přístup zkoušejících, celkem mě to zaskočilo. Průběh byl zhruba podobný, ale přístup některých učitelů mě opravdu děsil. Ale vyprávěla mi i zábavnou historku, jak z jedné zkoušky dostala ½. Zkoušku skládala z cévkování. Paní vycévkovala a vše zvládla na jedničku, ale když už měla hotovo, blbě se otočila a kopl do nálevky a všechna moč si vylila.

Maturitu skládala s českého jazyka, ruštiny a odborných předmětů: interna a chirurgie. Dále také měly zkoušku praktickou. Ráno jím byl přidělen pokoj/pacient a veškerou péči, včetně papírování, měly na starosti ony. Celý den je zkoušející pozoroval a na konci dne zhodnotil.

Po maturitě Vlasta nastoupila opět do nemocnice v Semilech, kde začala pracovat na chirurgickém oddělení. V té době si ale studentky po škole nemohly vybrat, kam chtějí nastoupit. Dostávaly umístěnky. Jelikož si ale Vlasta svoji umístěnkou vyměnila se svoji spolužačkou, která měla nastoupit do Semil a Vlasta do nemocnice do Svitav a ani jedna nechtěla jít tam, kam měla určeno jít, prohodily si to, a Vlasta tak mohla nastoupit do semilské nemocnice, kde už to dobře znala.

Adaptační proces byl téměř, spíše zcela, nulový. Nevím, jestli je to z důvodu, že Vlastu už v semilské nemocnici znali a měla přece jenom nějaké zkušenosti, nebo byla jiná doba, kdy si proces zaškolování nemohl nikdo dovolit nebo to ani nikoho nenapadlo. Co se týče vztahů a samotného přijetí do kolektivu, byla spokojená. Vyprávěla mi, jak si dělaly s kolegyněmi vždycky různé naschvály. Když šla jedna domů, zauzlovala rukávy šatů té druhé nebo jí strčila vajíčka do kapes. Celkově se “kravilo”. Nějaké vnitřní rozbroje/nenávist nebyla, jednak byla dobrá parta a druhak na to ani nebyl čas. Na oddělení bylo 30 lůžek. Přes den byla ve službě staniční sestra a jedna ranní a odpolední sestra. Na noc byly vždy po jedné. Samozřejmě v každém kolektivu se našel někdo, kdo nadržel partu, ale to je všude, ať člověk dělá cokoliv a v jakékoliv době. A důležité je, že hezké vzpomínky převažují.

Říkala jsem si: “Jak na jednoho člověka mohlo být 30 lůžek? Jak to mohly všechno stíhat? Bylo to na úkor kvality péče, kdy sestra za takových podmínek nemohla poskytnout pacientovi komplexní péči? Nebo bylo méně odborných výkonů, méně technických požadavků na sestru? A nebo sestry tehdy byly zvyklé na trochu jiný režim a jiné pracovní nasazení? Možná jedno, možná druhé a možná také oboje. Kdo ví... Když jsem se na to ptala Vlasty, bylo vidět, že neví moc co odpovědět. “Papírování,” byla nakonec její odpověď, “dříve se tolik věcí neřešilo.” Když porovnávala práci na interně, kde sice působila jako sanitář nikoliv jako sestra, s prací na chirurgii, chirurgie pro ni byla v jistých věcech snazší a bylo zde méně práce, přestože chirurgie patří k živějším oborům a pacienti se tu střídají velice rychle. Vyprávěla, jak si na interně “babči” dělaly různé naschvály. Jedly si jídlo, kradly si nebo schovávaly věci. Také jak jednou pacientka přišla na oddělení, sundala si šátek, dala ho na podlahu, vykonala potřebu a odešla.

Její nejsilnější zážitek, na který dodnes s velice smíšenými pocity vzpomíná, se stal ale ještě na praxi během školy na porodním oddělení. Než stihl přiběhnout doktor, Vlasta společně se sestřičkou zvládly samy odrodit. Vlasta si stále pamatuje na jméno miminka, které ten den porodila. Jmenovala se Kamila. V tu chvíli dělala, co se dělat má a nestihla nad tím vůbec přemýšlet, ale jakmile se vše uklidnilo, běžela na záchod, kde se pozvracela. Ani neví, jestli tenhle zážitek brát pozitivně, či negativně, ale když měla jít ona sama rodit, byl to pro ni velice nepříjemný pocit.

Po roce na chirurgickém oddělení Vlasta začala pracovat na chirurgických sálech, taktéž v Semilech. Zde pracovala zhruba 2 roky a poté odešla na mateřskou dovolenou. Zároveň zde skončila a po mateřské dovolené nastupovala do nemocnice ve Vysokém nad Jizerou také jako sálová sestra. Na mateřské dovolené byla pouze půl roku, takže

návrat do práce nebyl takový šok. Dělala převážně noční služby, kdy jistou dobu se dělalo od 3 hodin odpoledne do 7 hodin ráno, tj. 16 hodin. Manžel pracoval jako učitel, a tak si syna předávali vždy přes sousedku. Po roce šla Vlasta opět na mateřskou dovolenou, ale tentokrát už na 2 roky.

Co se týče dodělávání vzdělání, vzhledem k tomu, že Vlasta pracovala na sálech, byla povinna si dodělat specializaci jako instrumentální sestra. Dříve musely mít sestry nejprve 2 roky praxi na daném oddělení a až poté jim bylo umožněno si dodělat specializované vzdělání. Ptala jsem se Vlasty, zda je podle ní lepší nejprve na tom oddělení pracovat a až poté si dodělávat specializaci, nebo je lepší pracovat a současně s tím si dělat specializaci. Podle jejího názoru je lepší mít nejprve nějakou praxi, aby člověk měl více zkušeností a dané problematice lépe porozuměl. Také měly dříve povinné nasbírání bodů během roku za různá školení. To se ale zrušilo, a nyní jsou školení pouze dobrovolná, kdy jim tuto možnost zaměstnavatel nabídne a také daný kurz/školení proplatí.

Nyní už je Vlasta v důchodu, ale stále pracuje jako příjmová sestra na půl úvazku. K úplnému odchodu do důchodu se nechystá. Je stále vitální, práce ji baví a hlavně má ráda lidi, se kterými pracuje.

Chtěla bych ji moc poděkovat za čas, který mi věnovala. Také za buchtu, které jsem ji snědla. Vlasta mě v mnohém inspirovala. Její vitální duch a láska k této profesi je úžasnou inspirací.